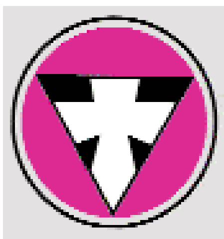

Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 30 травня 2006 року № 21 (133)

ПАМ'ЯТЬ КЛИЧЕ ЖИВИХ...

Микола СЕРГІЙЧУК

21 травня усі дороги справжніх патріотів України вели до передмістя Києва. За традицією тут, у Биківнянському лісі, відбулося вшанування жертв комуністичних репресій.

...Приїжджих зустрічала зворушлива картина: дерева, хрести, встановлені у пам'ять полеглих, обперезані барвистими українськими рушниками; з репродуктора линуть тужливі мелодії.

О дванадцятій годині ударив дзвін, після чого ієрархи українських церков відслужили біля братської могили панахиду за безвинно убієнними. Віддаючи данину пам'яті загиблим, учасники заходу запалили поминальні свічі, до братської могили поклали живі квіти, вінки.

Мітинг-реквієм за участі громадських і політичних патріотичних організацій, представників місцевої влади, Президента України Віктора Ющенка відкрив голова Київської міської організації Всеукраїнського товариства "Меморіал" імені Василя Стуса Роман Круцик, який повідав присутнім про довгий шлях до правди щодо биківнянської трагедії.

Виступаючи на церемонії вшанування пам'яті жертв тоталітарного режиму у Державному історико-меморіальному заповіднику "Биківнянські могили", Президент України Віктор Ющенко зокрема сказав: " Ми стоїмо не просто на святій українській землі, не просто на поліському піщанику – ми стоїмо, по суті, на прасі людей, кістками яких перемішана ця земля і цей ліс.

Їх ніхто не хоронив. Як правило, це робилося вночі, потайки, без молитви, без присутності рідних. Колись говорили, що тут покоїться 15 тисяч, потім, що – 20 тисяч, потім – 40 тисяч, ще пізніше – 60 тисяч загиблих. Сьогодні науковий світ стверджує, що тут поховано більш ніж 100 тисяч українців...

Переконаний, що Биківнянська трагедія стоїть в одному ряду з такими загальнолюдськими трагедіями, як Освенцім, Бухенвальд, Дахау. Прийде час, і нація, і влада віддадуть всі борги перед поколінням загиблих. Важко собі уявити, як можна знищити тільки в одному Биківнянському лісі 100 тисяч людей.

Найбільш жахливим є те, що до сьогоднішнього дня немає відповіді – за що? За що ці 100 тисяч людей загинули? Яка була їхня провина?

Очевидно, вони не могли сприйняти життя без батьківщини, без рідної мови, рідної церкви, бути членом спільноти без нації. Можливо, це була їхня найголовніша провина.

Ми говоримо не тільки про Биківню. Ми говоримо про Вінницькі, Харківські, Сумські, Львівські могили – могили, які є не тільки в кожному обласному центрі, а як правило, у кожному районному центрі. І це є свого роду "філії" Биківнянських могил. Биківнянська трагедія – це не трагедія власне самої Київщини, це трагедія нації.

І тому ми сьогодні йдемо у Биківнянський ліс. Тому говоримо про те, що актуальним державним завданням для української влади є створення Інституту національної пам'яті. Нам треба перестати боятися говорити про нашу історію, треба написати правдиві сторінки цієї історії. Потрібно дізнатися, чому так трапилося. І тому ми говоримо про те, що меморіальний комплекс "Биківнянські могили" – це не просто одне з величних поховань нашої нації. Це є національний меморіал. І сьогодні ми починаємо говорити про те, що трагедія, яка супроводжувала українську націю, називається – політичні репресії. І в цей день десятки тисяч українців будуть виходити на "Биківнянські могили" в різних областях і вшановувати пам'ять загиблих".

Про необхідність глибоко вивчати таємниці биківнянської трагедії, аналізувати її причини, згуртовувати єдність українського народу, зробити все, щоб наша держава стала квітучою і могутньою, говорили на мітингу-реквіємі у своїх виступах Київський міський голова Леонід Черновецький, голова Всеукраїнського товариства "Меморіал" імені Василя Стуса Лесь Танюк, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Сергійчук, відомий політик Василь Червоній та інші.

Пам'ять людська – явище справді особливе. Вона постійно нагадує, застерігає, закликає не забувати як звитяжних, так і сумних сторінок нашої історії. А ще – зробити правильні висновки з уроків минулого, щоб нині сущі і прийдешні покоління не повторювали подібних помилок, могли запобігти трагедіям, подібним до биківнянської.

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Масові поховання в Биківні належать до періоду 30-х років XX ст. У братських могилах лежить приблизно 100 тисяч українців, майже половину з яких розстріляно в т. зв. Жовтневому палаці.

Земля не змогла прийняти таку кількість тіл, тому після Другої світової війни місцеві жителі часто знаходили в лісі кістки. Кілька разів органи КДБ "списували" злочин на німців. Лише наприкінці 80-х років XX ст. стала відома правда про Биківню. Тепер це слово – страшний символ, який змушує задуматись кожного.

Щороку родичі, друзі, діти та онуки знищених комуністичним режимом українців приходять до Биківні, навіть якщо кістки батьків і дідів спочивають в далекім Сибіру чи місця їх могил взагалі невідомі.

ОФІЦІЙНО

МАГІСТРАЛЬНІ НАПРЯМКИ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ

25 травня розпочала свою роботу Верховна Рада п'ятого скликання. Засідання відкрив голова попередньої Верховної Ради Володимир Литвин. Він щиро привітав депутатів "з початком роботи у вищому представницькому органі народу, побажав працювати на благо народу. На початку депутати прослухали вірш "Любіть Україну". Присягу від імені депутатів на вірність Україні зачитав Іван Герасимов. Після цього прозвучала пісня "Боже великий, єдиний".

Народних депутатів з обранням до вищого законодавчого органу країни і з початком їхньої роботи привітав Президент України Віктор Ющенко

Уряд має складатися з професіоналів, які єдиною командою забезпечать поступальний розвиток України на основі європейських цінностей, які здатні згуртувати націю, надати поштовху економічним реформам і забезпечити безумовне дотримання прав та свобод людини. Таку позицію висловив він у своєму виступі.

Зазначені у виступі перед парламентаріями вимоги, за словами Президента, визначають декілька магістральних напрямків роботи української влади.

Перший напрям – це вдосконалення системи інститутів влади. Цивілізоване визначення правил гри має передбачати раціоналізацію системи управління, унормування ефективної взаємодії між гілками влади і розвиток політичної реформи. Вона, серед іншого, включатиме в себе посилення автономності та відповідальності органів самоврядування і проведення адміністративно-територіальної реформи, відзначив Глава держави.

Другий напрям, за словами Президента, потребує завершити становлення всієї системи юридичних інститутів, які не тільки гарантуватимуть, а й на практиці забезпечать права і свободи людини. Адже, український громадянин і досі залишається незахищеним від беззаконня і свавілля на всіх мислимих і немислимих рівнях. "Саме тому суспільство очікує, в першу чергу від парламенту, нових законів, які забезпечать радикальну судову реформу та реформу органів, покликаних підтримувати правопорядок", – наголосив Глава держави.

Третій напрям – створення умов для економічного прориву.. Це нова фіскальна політика, детінізація національної економіки, бездефіцитність бюджетних видатків, опора на нові технології, ощадність в ресурсах, особливо, енергетичних, лібералізація базових ціноутворюючих процесів і продовження соціальних реформ.

Четвертий напрям – зміцнення української нації та забезпечення цілісності країни

"У цій справі в першу чергу потрібно дбати про формування власне української автентичної системи цінностей, яка б базувалась на українській національній спадщині та зберігалася і розвивалася за європейськими традиціями", – сказав В. Ющенко.

КУН У ДІЇ

ІНІЦІАТИВА ЛЬВІВСЬКИХ ДЕПУТАТІВ-КОНГРЕСІВЦІВ

У день Героїв за рішенням Проводу ЛОО КУН проводилася перша нарада обранців від Конгресу різних рівнів Львівської області.

День Героїв у Львові – це одна зі сторінок духовного та національного відродження початку 90-х. Саме з ініціативи Конгресу у перші роки Незалежності відроджено традицію – скромну данину пам'яті героїв Миколи Міхновського, Симона Петлюри, Степана Бандери, Романа Шухевича-Генерала Чупринки, Євгена Коновальця, які віддали своє життя за Свободу.

Саме цього дня за рішенням Проводу ЛОО КУН проводилася перша нарада обранців від Конгресу різних рівнів Львівської області.

Загалом на Львівщині ЛОО КУН у блоці "Наша Україна" (а також в окремих районах самостійно) отримала 499 мандатів. У першій нараді взяли участь понад 150 депутатів усіх рівнів та голів міських і сільських рад.

До учасників наради з привітанням звернувся заступник голови Конгресу Українських Націоналістів Володимир Борейчук.

З доповіддю про особливості закону про місцеве самоврядування перед присутніми виступила депутат Львівської міської ради, кандидат юридичних наук Роксолана Лемик.

Потім реферували депутати Львівської обласної ради. Член Президії Львівської обласної ради, голова комісії ПЕК Роман Дідусь виголосив доповідь про взаємодію депутатів усіх рівнів та їхнє завдання у розбудові Конгресу. Депутат Микола Пшевлоцький реферував тему співпраці з головами міських та сільських рад. З підсумками виборної кампанії Конгресу на Львівщині присутніх ознайомив член Президії Львівської обласної ради, голова фракції "Національний вибір" Михайло Вовк. З інформацією про створення однойменного з фракцією Благодійного Фонду виступив депутат Андрій Микуш.

Учасники наради прийняли резолюцію, в якій ініційовано створення Асоціації депутатів усіх рівнів, обраних від Конгресу, проведення для них вишколів. Фракції "Національний вибір" рекомендовано створити у радах усіх рівнів.

Депутати Львівщини від Конгресу висловили надію, що Головний Провід підтримає ідею створення Асоціації депутатів-конгресівців на всеукраїнському рівні.

А після наради усі приєдналися до походу загальноміської колони, присвяченого Дню Героїв. Його учасники поклали квіти до майбутнього пам'ятника Степанові Бандері, пам'ятної таблиці Євгенові Коновальцю, Романові Шухевичу, пам'ятника жертвам комуністичних злочинів. Разом з кунівцями в акції взяли участь ветерани УПА, політв'язні й репресовані, пластуни, представники молодіжних організацій та партій.

Наймасовішою та найяскравішою колоною йшов КУН. Розквітчана маєвом червоно-чорних знамен, величезного полотнища у бандерівських барвах, маленьких прапорців та конгресівських футболок колона пройшла до проспекту Свободи. Саме там, біля пам'ятника Тарасові Шевченку відбувся мітинг за участю керівництва області та міста, учнівської та студентської молоді, а також спортивні змагання і концерт.

Урочистості завершилися виступом духового оркестру Спілки офіцерів. Сонячна погода і настрій львів'ян були невід'ємними компонентами цього урочистого дня – дня пошани усіх, хто поклав свою голову на вівтар української свободи.

Усіх учасників заходу не може не радувати, що, нарешті, цей день урочисто відзначався на рівні керівництва облдержадміністрації, міської влади. Тож в урочистостях взяли участь голова Львівської ОДА П.Олійник, голова обласної ради М.Сеник, міський голова А.Садовий, депутати усіх рівнів.

Водночас не може не викликати подиву, що з-поміж прапорів політичних партій не було помічено жодного стягу від БЮТ і ВО «Свобода». З іншого боку, тут спостерігається певна закономірність, адже, як тут не згадати дещо тенденційні висловлювання лідера БЮТ, що кожного упівця слід перевірити на причетність до злочинів. Згадуються й бравурні передвиборні виступи провідника ВО «Свободи». Виходить, за їхньою логікою, сказати – не значить зробити...

Ігор ДАНИЛИХА,
Голова Секретаріату ЛОО КУН

Ветерани УПА віддають шану героям

АННА БАГРЯНА – ГОЛОВА ВЛУЖ

27 травня відбулася позачергова звітна Конференція Всеукраїнської Ліги українських жінок, на яку прибули голови двадцяти обласних, а також Київської та Сімферопольської міських організацій Ліги.

На розгляд Головної Управи було внесено питання про переобрання голови ВЛУЖ у зв'язку із заявою Раїси Резніченко, в якій вона повідомила про складання повноважень голови.

Голова ревізійної комісії і почесна голова ВЛУЖ Дарія Гусяк внесла пропозицію обрати новою головою ВЛУЖ Анна Багряну, яка є головним референтом з питань українознавства КУН, а також заступником голова Київської міської організації КУН.

Головна Управа одноголосно підтримала запропоновану кандидатуру.

Анна Багряна у своєму виступі подякувала пані Дарії за довіру і, звернувшись до присутніх голів обласних організацій ВЛУЖ, попросила у них дружньої підтримки. Вона також коротко окреслила план дій Ліги на майбутнє.

Після обрання нового голови ВЛУЖ голови обласних організацій прозвітували за проведену ними роботу протягом 2005–2006 років.

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

СВЯТО ГЕРОЇВ

у Вінниці...

З ініціативи Проводу обласної організації КУН у м. Вінниці біля пам'ятника Січовим стрільцям та воякам ОУН-УПА проведено мітинг-реквієм з нагоди Дня Героїв.

У своїй промові голова Проводу Вінницької ОО Віталій Гусар зазначив, що щорічно цього дня в усій Україні вшановують пам'ять полеглих борців за Волю і Незалежність України та поминають Головного Отамана військ УНР Симона Петлюру й полковника Євгена Коновальця, життя яких було обірване у ці травневі дні.

Промовці висловили думку, що зараз Президент України має виявити політичну волю і покласти край довготривалим дискусіям стосовно того, визнавати чи ні борців національно-визвольних змагань за Волю України учасниками війни, і саме Президент повинен видати Указ, яким дасть зрозуміти усім антиукраїнським силам, що Герої України, які виборювали її Свободу і Незалежність, заслуговують на повагу і турботу з боку держави.

На мітингу були присутні священики УАПЦ та УГКЦ, які відправили панахиду за загиблими українськими доньками і синами. Представники ОО КУН, УРП "Собор", товариства колишніх політв'язнів та репресованих, товариства "Просвіта", представники влади поклали квіти до пам'ятника Героям і при спущених прапорах хвилиною мовчання вшанували пам'ять усіх загиблих. Упродовж усього заходу у чудовому виконанні гурту "Просвіта" лунали стрілецькі та повстанські патріотичні пісні.

Прес-служба Вінницької ОО КУН

...і Житомирі

Житомирська ОО КУН традиційно у третю неділю травня зініціювала проведення урочистої ходи з нагоди вшанування Дня Героїв. Цю ідею підтримали місцеві осередки ВО "Свобода", братства ОУН-УПА, "Просвіти" ОУН (м) та ОУН (р), ВО "Тризуб" м. Степана Бандери. Усі вони пройшли центральними вулицями обласного центру з червоно-чорними та державними прапорами, портретами Степана Бандери. Цей шлях проліг від пам'ятника Тарасові Шевченку до Соборного майдану, де знаходиться могила видатних чільників націоналістичного руху Омеляна Сепика та Миколи Сціборського. Після панахиди за патріотами, що загинули, виборюючи державну незалежність України, було проведено мітинг-реквієм, на якому виступив голова ЖОО КУН, депутат Житомирської обласної ради Микола Крук. Він зазначив, що"Вшанування пам'яті загиблих патріотів є святим обов'язком кожного націоналіста, який відповідальний перед святою землею, назва якій Україна. Вони жили, щоб перемогти; вони вмерли, щоб жили ми; ми переможемо, бо пам'ятаємо їх".

Юлія МИНЯЛУК,
прес-секретар ЖОО КУН

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 32-23-48
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Максимович Олег	(0332) 72-39-35, (03322) 401-98
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

НАВЗДОГІН ЗА ПОДІЄЮ

ДЕНЬ ЄВРОПИ У КИЄВІ

Київська міська організація Конгресу Українських Націоналістів взяла участь у святкуванні Дня Європи, який традиційно проходить в столиці щороку в другій половині травня.

У четвертий в історії України День Європи свої намети на Хрещатику розташували посольства країн-членів ЄС. Від Майдану до ЦУМу було розгорнуто вже традиційне європейське містечко. Цього року найбільша кількість держав-учасниць – 27, у тому числі й Україна. Кожна з них має свій намет і свій національний колорит.

Як повідомили у прес-центрі Єврокомісії, благодійна організація "ЛІРОС" представила на святі легендарний лейтмотив української історії та культури – українських козаків. У киян та гостей столиці була нагода зустрітися зі справжніми лицарями, які передають свої унікальні традиції від батька до сина, довели усьому світу, що українські козаки – непереможні. Адже в нашій країні важко знайти більш героїчне, романтичне та звитяжне явище, ніж Українське козацтво, що увібрало в себе всю енергію, волю, розум Українського народу, й ще з середини XVII століття виступило провідною державотворчою силою, очолило рух нашого народу за незалежність. Відтоді й донині козацтво зберігає в собі національну, політичну, культурну та духовну спадщину українського народу.

Напередодні Дня Європи в Україні вперше на державному рівні вшанована пам'ять Симона Петлюри – Голови Директорії та Головного Отамана армії УНР, борця за незалежність України на початку минулого століття. Тому на святі цій непересічній постаті було відведено чимало місця. Тож присутні не лише з цікавістю, а й з почуттям щирої вдячності розпитували про сторінки його біографії.

Крім того, були представлені тут світлини інших борців за волю України, а також виставка вишитих сорочок і рушників. Поряд з державним синьо-жовтим майоріли два червоно-чорних прапори КУН. Активісти КМО КУН прийшли на Хрещатик у футболках із зображенням Степана Бандери і написом "Героям слава!". Вони роздавали киянам та гостям столиці, які приїхали на День Європи, газети "Нація і держава" і маленькі червоно-чорні прапорці. Багато хто цікавився, що означають кольори на повстанському прапорі, люди розпитували про героїв України. Від активістів молодіжного осередку КУНу люди дізналися, що червоний колір – символізує кров українців, які полягли в боротьбі за незалежність Держави; а чорний – землю, заселену і освоєну українським народом.

Загалом ставлення до молодих кунівців у перехожих було доброзичливим, адже вони на всі запитання відповідали щиро, грамотно і чемно. Принаймні, вже не відчувається настороженості та агресії до бандерівців у Києві, а навпаки, є неприховане захоплення ними.

Голова Представництва Європейської комісії в Україні Ієн Боуг, говорячи про свої враження від свята, зауважив: "Проведення Дня Європи в Києві – це високий рівень, на якому Україна інтегрується в ЄС. Ця подія є знаковою як у житті України так і Євросоюзу".

Ієн Боуг

Що ж до киян та гостей міста, то, за їхніми висловами, Київ упевнено крокує до присудження звання "Європейська культурна столиця".

Анна БАГРЯНА,
заступник голови
КМО КУН,

Світлана БАДЕРА,
голова правління
БФ"ЛІРОС"

АКТУАЛЬНО

СВЯТА СПРАВА – РЯТУВАТИ ЦЕРКВИ

Сьогодні у нас будується чимало великих, розкішних кам'яних храмів. І це добре. На жаль, одночасно продовжується нищення дерев'яних церков, яких так багато будувалося в Україні, зокрема на Львівщині у XVII-XVIII та й у двох наступних століттях. То були справжні мистецькі шедеври з чудовим розписом, дерев'яним різьбленням, унікальними іконостасами.

Трагедія нищення дерев'яних церков особливого розмаху набрала за радянських часів. Але варварство не припинилося й сьогодні. Так, нещодавно зникла з лиця землі церква святого Миколая в Миколаївському районі на Львівщині. Її повністю розібрали, інтер'єрне обладнання розікрали, ікони розпродали.

Для того, щоб така доля не спіткала ті дерев'яні шедеври, яким пощастило ще вціліти, наша держава має взяти цю неоціненну мистецьку спадщину під свою постійну опіку. Тим більше, що йдеться не лише про збереження самих неповторних витворів, а й секретів їхнього творення, адже таких майстрів вже зараз немає! Тільки робота їхніх рук може щось підказати нащадкам.

Приємно, що на Львівщині є оцінювачі і справжні знавці цього виду сакрального мистецтва. До них належать директор Львівської галереї мистецтв, патрон храмів і замків Львівщини Борис Візницький, визначний графік Богдан Сорока, ряд інших художників, які часто подорожують з метою знайти і увічнити дерев'яні шедеври у творах образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Особливо помітний доробок доцента Львівської національної академії мистецтв Богдана Сороки, безмежно закоханого у гармонійність форм українського дерев'яного зодчества. Він створив 26 ліногравюрних зображень і помістив їх у своїй книзі "Дерев'яні церкви Галичини" (Львів, 2000). Ця книга, безперечно, має не лише велике науково-пізнавальне та естетичне значення, а ще й є вагомим внеском художника-громадянина у велику справу увіковічення і відродження національного дерев'яного зодчества. Невмирущі творчі надбання дідів і прадідів мають посприяти належному вихованню молодого покоління, стати прикладом для наслідування при проектуванні нових громадських та культових споруд, створенні сучасних національних архітектурних інтер'єрів. Дух і тіло дерев'яної церкви мають вберегти нас від неприємного відчуття, що ми раптом опинилися в кам'яних джунглях сучасної архітектури.

Лідія САДОВА

ВИХОВУЮТЬ... МАЛОРОСІВ

Я – українка, і горджуся цим. Навчаюся в українській школі м. Олександрії Кіровоградської обл., але дуже прикро, що з наших учнів не виховують майбутніх патріотів України. Навіть день народження Кобзаря у школі минув непомітно. На жаль, викладачі не прищеплюють учням пошану до національних святинь, виховують з нас "малоросів". Предмет "Історія України" викладається поверхово, та й сама історія перекручена. Українська культура, звичаї у школі другорядні.

Моя родина передплачує газету "Нація і держава". Понад усе мене цікавлять статті на історичну тему. Захоплююся вивченням історії України – правдивої історії, а не тієї, що у шкільній програмі. У місцевому музеї більшість експонатів присвячені радянській історії: громадянській війні, колективізації, т. зв. вітчизняній війні, післявоєнній відбудові, будівництву "розвинутого соціалізму"...

Більшість людей у нашому місті спілкуються російською мовою, хоча для переважної частини олександрійців українська є материнською мовою. Радіо- і телепередачі транслюються російською мовою, книги у місцевій дитячій бібліотеці в основному також російські.

Отже, Ваша газета є своєрідним ковтком свіжого повітря у цій задусі.

Віра ЛЕБІДЬ,
м. Олександрія

ПОЗИЦІЯ

ПРИКЛАД – ПОРУЧ

За час передвиборних перегонів всі ми наслухались агітаційних виступів лідерів партій і партійок. На жаль, це було не змагання програм, як підняти економіку країни та підвищити добробут народу, а тільки обливання брудом інших, особливо провладних партій.

Найбільшу відразу викликали гасла лідерів декількох партій не за інтереси України, а за інтереси сусідньої держави.

На щастя, наші виборці розібралися "хто є хто", і значна частина подібних партій та блоків не подолали тривідсоткового рубежа на виборах до Верховної Ради. Тим часом місцеві ради Харкова, Луганська та Севастополя прийняли рішення про надання російській мові статусу регіональної.

Щоб боротись за збереження своєї мови, культури та державності на рідній прабатьківській землі нам слід брати приклад з поляків, чехів, євреїв та прибалтійських народів, яких у всьому світі завжди називали патріотами своєї нації, а не "буржуазними націоналістами" чи "нацистами".

Я вважаю, що сьогодні лідери національно-демократичних сил України – і в Києві, і в регіонах – повинні згуртуватися навколо національної ідеї: "Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї". Не відкладаймо наше єднання на майбутнє, бо історія може і не надати нам більше такої можливості. Тоді втратимо і ту частину незалежності, яка у нас уже є.

Сподіваюсь на перемогу здорового глузду в головах лідерів партій та громадських рухів, бо тільки єдність усіх національно-демократичних сил збереже нам Українську державу.

Іван РАРЕНКО,
м. Київ

"ДУМАЙ ПО-УКРАЇНСЬКИ!"

Хвилю громадянських протестів під таким гаслом розпочали 19 травня у Харкові під стінами міської ради місцеві патріотично налаштовані громадяни, які відгукнулися на заклик заявити на повний голос про дискримінацію української мови на історичній землі Слобожанщини.

Учасники акції сурмами подавали символічний сигнал SOS Президентові України щодо порятунку української мови, а перехожі жваво обговорювали цю тему.

Невдовзі на звуки сурм до учасників акції вийшов секретар Харківської міської ради, депутат від Партії регіонів Геннадій Кернер, який почав лаятися та публічно ображати учасників акції. Його вульгарна поведінка обурила присутніх. "Хіба так має поводитися народний обранець? – зауважив один із учасників, – чи можна від таких представників народу очікувати виважених конструктивних рішень? Сьогодні ми побачили, як місцева влада цинічно ігнорує конституційні права української громади Харкова..."

Акцію на захист української мови організувала ХОО "Патріот України". У пікеті міської ради взяли участь: ХОО "Патріот України", ХОО "ВО Свобода", ВУТ "Просвіта", ХКО Спілки Української Молоді, УНСО та інші небайдужі харків'яни. Присутні висловили рішучий протест проти того, що в Харкові запроваджено регіональну мову – російську. Вимоги скасувати ухвалу про мову було передано до міськради. Вигукувалися гасла: "Одна мова – Одна нація – Одна Батьківщина – ЦЕ УКРАЇНА!" "Москаль! На Україну зуби не скаль!", "Мовному сепаратизму – Ні! Ні! Ні!". Вишикувані в лави учасники акції були вдягнені в однострої з нашивками "Патріот України" та однострої УПА. Вони тримали в руках Державні прапори, прапори національної революції та корогви "Патріота України", плакати з гаслами на захист української мови. Якщо міськрада не відповість позитивно на вимоги протестувальників, то через 10 днів біля міськради відбудеться повторний пікет.

Конгрес-інформ

ЧИН І ЧЕСТЬ

НА ШЛЯХУ ДО БЕЗСМЕРТЯ

Віктор ЛУПЕЙКО

…Українці самі не знають, кого вони мають серед себе…
Петлюра – безмірно вищий за те, що про нього думають.
Він – із породи вождів… Він буде вождем народу українського.
Така його доля…

Федір Корш

Ці проникливі слова були сказані видатним російським вченим напередодні Першої світової війни, коли ще не гриміли гармати, розбійницькі армії наїзників не терзали українські терени...

Командир Січових стрільців, полковник Євген Коновалець давав таку характеристику своєму бойовому командиру: "С. В. Петлюра – людина кришталево чесна, безкорисна, доброї волі, великої віри й енергії... Його велика віра була тим чинником, який, незважаючи на невдачі, що почали спадати на українську владу, спаював усіх в одну цілість і давав змогу, не дивлячись на незвичайно несприятливі обставини, вести визвольну боротьбу на українській території більше ніж півтора року..."

Генерал М. Юнаків у Першу світову війну, виконуючи обов'язки начальника штабу 4-ї російської армії, мав нагоду зустрітися в Білорусії з Петлюрою. Про зустріч він написав у журналі "Тризуб" через десять років. У цих спогадах є такі слова: "Петлюра зробив на мене глибоке враження своїм розумом, знанням справи, а головне – своїм захопленням та кипучою енергією..."

Можна було б продовжити цитувати прихильність до Голови Директорії УНР, Головного Отамана Армії УНР Симона Петлюри, адже багато людей, з якими спілкувався патріот в Україні, одностайно схилялися перед непересічністю його особи. Він невтомно поповнював свої знання, завжди мав при собі пристойну бібліотеку (навіть возив із собою книги), добре володів французькою, німецькою та іншими мовами.

У річницю свята української державності – 22 січня 1926 року – Петлюра писав: "Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашої – так само. Кров'ю своєю і чужою. Ворожою і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень організаційної праці, ідеологічної творчості, всього того, що нація і свідомо, і раціонально використовує для ствердження свого права на державне життя..." Слова ці – кредо життя і боротьби Петлюри. Саме за його непохитну волю вибороти Україну, незалежну рідну державу, його люто ненавиділи явні й приховані вороги. І в роки української національно-визвольної революції 1917–1921 рр., в наступні десятиліття, та й нині недруги нашого народу прагнуть зганьбити, очорнити світле ім'я Симона Петлюри, заплямувати його справи, оголосити його антисемітом, погромником, зрадником, запроданцем...

З допомогою петлюрівського образу шовіністи прагнуть звинуватити весь український миролюбний, гуманістичний, інтернаціоналістичний народ у антисемітизмі. До цієї глобальної всеєвропейської брудної акції був використаний і процес над вбивцею Симона Петлюри – Самуелем Шварцбардом, який відбувався у Парижі наприкінці 1927 року. Тоді продажні представники правосуддя виправдали терориста-чекіста. Ганебні єврейські погроми дійсно мали місце в Україні у криваві роки так званої громадянської війни, яку розв'язали більшовики. Опубліковані в останній час матеріали засвідчують: у тих дійствах брали участь денікінці-білогвардійці, червоноармійські частини та групи повстанців із формувань різних отаманів. Петлюра як міг намагався припинити в Україні це злочинство – звертався до вояків Української Армії, видавав суворі накази, виступав перед підрозділами.

Багато сучасників Головного Отамана пізніше засвідчували: Симон Петлюра навпаки був прихильником єврейства. В уряді Петлюри працювали сім євреїв. За Петлюри було навіть міністерство у єврейських справах. Євреї Марголін, Зангвіл, Вішніцер та інші свідчили: Петлюра був абсолютно невинним у тих анархічних погромах.

Обідня пора 25 травня 1926 р. була останньою миттєвістю буремного життя Симона Петлюри – цієї миті він впав від семи куль більшовицького вбивці на паризьку бруківку. Доля відміряла Петлюрі, як і Тарасові Шевченку, – майже день у день, життя і смерть у 47 років...

Після церковно-приходської школи Симон навчався у Полтавській духовній семінарії. Молодим розпочав активну журналістську діяльність, друкуючи різні матеріали у багатьох виданнях. Довелося побувати і на Кубані, де досліджував історію Кубанського війська. Діяльність "малороса" впала в око великодержавникам – Петлюру посадили до в'язниці, але через чотири місяці змушені були звільнити.

Наступні роки життя Петлюри були роками активної публіцистичної роботи.

Треба було будити народ, навчати земляків бути українцями. Журналіст-патріот нерідко змінював місця проживання й праці. Мешкав у Львові, Києві, Петербурзі, Москві, публікував твори в "Літературно-науковому віснику", журналах "Україна", "Вільна Україна", "Украинская жизнь", газетах "Слово", "Рада", "Робітнича газета" і т. д. Петлюра виявив непересічний талант, надрукувавши грунтовні нариси про Т. Шевченка, І. Франка, І. Карпенка-Карого, М. Коцюбинського та інших діячів нашої культури.

У Першу світову війну Петлюра працював у Всеросійському Союзі Земств. Перебував на посаді Уповноваженого Голови Контрольної Колегії цього союзу на Західному фронті.

Симон Петлюра користувався незаперечним авторитетом серед вояків Західного фронту навесні сімнадцятого, коли був повалений царизм і розпочалась демократизація армії Росії. Його обирали делегатом до військових з'їздів, які проходили в розбурханому демократичному революцією 1917 р. Києві. Тієї весни Петлюра став дійовим і авторитетним членом Центральної Ради, увійшов до складу Генерального секретаріату УНР (уряду) як Генеральний секретар військових справ.

Незважаючи на протидії, Петлюрі вдалося організувати боездатний Гайдамацький Кіш Слобідської України у січні 1918 року. Через два тижні вже лютували більшовицькі орди в Україні. Силами Коша та Січових стрільців Євгена Коновальця Петлюра керував придушенням більшовицького повстання у Києві. Із цих формувань і розпочалася розбудова армії.

Відступаючи на захід, Петлюра зумів зберегти залишки підрозділів. Із цією невеликою мілітарною силою й увійшов першого березня 1918 року до Києва.

У семимісячний період гетьманування Павла Скоропадського Симон Петлюра змушений був відійти від державницьких справ. Він зосередився на керівництві Київським губернським земством, палко виступав за проведення аграрної реформи на користь безземельного та малоземельного селянства. Він ставав небезпечним для гетьманців-прибічників великого поміщицького землеволодіння.

Від липня до листопада того року Петлюра перебував у тюрмі. В середині листопада був звільнений, переїхав до Білої Церкви, де перебували Січові Стрільці Євгена Коновальця, і разом з повстанцями взяв активну участь у протигетьманському повстанні, переможному бою поблизу Мотовилівки, у наступі на Київ, який був звільнений у грудні того ж року. На зміну ліквідований гетьманатом Центральній Раді була організована Директорія, яку очолив Володимир Винниченко. Симон Петлюра увійшов до цієї найвищої державницької структури й був призначений головнокомандуючим повстанськими військами. Початок 1919 р. ознаменувався обнадійливим і активним зростанням збройних сил УНР, які очолював Петлюра, реформувались нові дивізії, сотні тисяч українців брали до рук зброю, прагнули відстояти молоду державу. Все більше теренів опановувала Директорія. Це був час, про який киянин-драматург Михайл Булгаков зронив у п'єсі "Дни Турбиных": "Усі побігли до Петлюри"...

Та хижі сусіди не змогли змиритись із незалежністю України. Молода держава опинилась у вогненному кільці фронтів.

Цей трагічний для України рік був позначений і вагомими перемогами українського війська на Подніпров'ї, Поділлі, на південних теренах, де вояки УНР успішно громили денікінські орди й червоноармійські частини. Та витримати навали білих, червоних, польської шляхти, формувань Махна, зраду частини Української Галицької армії, повстання шовіністів-"п'ятиколонників", більшовицьку агітацію, розгнуздану отаманію, епідемії, гострий брак ліків та зброї було вже понад силу і Армії УНР, і Головному Отаманові, який від лютого того року очолював і Директорію. Тяжким ударом по українській революції був відхід від активної боротьби М. Грушевського, В. Винниченка, М. Шаповала та інших діячів, які подалися в еміграцію. Петлюра ж залишився на палаючих українських теренах і продовжував збройну боротьбу.

Петлюра писав у листі до французького публіциста Жана Пелісье: "Три четвертини наших козаків без чобіт і без одежі. Однак їх дух не погас. Ми не маємо ліків; тиф десяткує ряди нашої армії... А антантівські держави, які проголошують високі принципи, забороняють Червоному Хрестові прибути до нас! Ми вимагаємо, а Антанта, мов Пилат, вимиває руки..." При своєчасній допомозі західних держав самостійна Україна тоді б вистояла, й Росія не перетворилася б в агресивну супердержаву. Хід світової історії пішов би за іншим сценарієм...

Наприкінці грудня дев'ятнадцятого року було прийнято рішення про продовження боротьби з ворогами України переважно партизанськими методами. Вояками УНР було здійснено знаменитий Зимовий похід українськими теренами. У тогочасних жахливих умовах Симон Петлюра здійснив одчайдушний крок – уклав Варшавську угоду із Польщею, котра ще вчора була ворогом України. Потім був спільний похід дивізій УНР з польською армією проти більшовицьких військ, блискавичний прорив на Київщину, Полісся, Поділля й швидкий відступ аж до Варшави, Львова, Замостя...

У Симона Петлюри не згасала віра в перемогу. Активно діяло націоналістичне підпілля в Україні, здійснювались збройні рейди на рідні терени, продовжували діяти партизанські та отаманські формування, обурене населення поневоленої країни було готове піднятися на боротьбу...

...Симон Петлюра цілеспрямовано працював у Державному центрі УНР в екзилі вже на польській землі: дбав про інтернованих вояків-земляків, керував боротьбою патріотів на рідних землях, мобілізовував і надихав українців, популяризував у Європі Україну, активно публікуючи політологічні твори у різних виданнях; організував видання часопису "Тризуб"... Керівництво радянської України у 1923 році вимагало від польського уряду передачі Петлюри до рук більшовицького "правосуддя".

Головний Отаман залишив Варшаву. Деякий час перебував у Відні та Женеві. Від 1924 року разом з дружиною Ольгою та донькою Лесею проживав у Парижі, де продовжував боротьбу за самостійну Україну... А 25 травня 1926 року, 80 років тому, на паризькій вулиці пролунали постріли з більшовицького револьвера... Між тими сімома пострілами несхитний патріот робив спроби підвестися... Підводиться Симон Петлюра нині на повний зріст, йде у безсмертя... У нещодавно виданому в Києві журналі-альманасі "Симон Петлюра. Голова Директорії, Головний Отаман Армії УНР (1879-1926)" проникливо і правдиво сказано: "Все його життя до останньої миті було віддане боротьбі за єдність і самостійність українського народу. Постать Петлюри невід'ємна від найсвятіших прагнень українського народу до волі, щастя і справедливості. Це забезпечило йому визначне місце у нетлінній пам'яті нації...

Президент України Віктор Ющенко разом з дружиною Катериною покладають квіти на могилу Симона Петлюри (Париж, 2005 рік)

Збулися його пророчі слова: "В урочистих актах законодавчих, у війні за волю і повстання міцно виявляв наш народ свою волю непохитно жити незалежним державним життям. Боротьба за це не припиняється і не припиниться. Нехай вона буде довга й уперта, нехай вона бере нові і нові жертви, але Україна незалежна – хоче чи не хоче того Європа, – таки буде!

"СТОРІНКИ ПОЛІТИЧНОЇ БІОГРАФІЇ"

Так називається виставка, що відкрилася 25 травня у Національному музеї історії України, приурочена до 80-річчя трагічної смерті видатного державника XX століття Симона Петлюри.

Керівник музею Сергій Чайківський, відкриваючи виставку, підкреслив, що тут демонструється близько 300 експонатів, які розповідають про життя і діяльність справжнього сина українського народу. Отож школярі, студенти, усі бажаючі упродовж наступних чотирьох місяців (а виставка триватиме до жовтня поточного року) мають можливість відвідати виставку ближче познайомитися з подіями тієї буремної епохи, мимоволі доторкнутися до духу боротьби за утвердження незалежної Української держави, в горнилі якої згорів Симон Петлюра.

З труднощами еміграційного життя, спогадами про зустрічі з дружиною і донькою Симона Васильовича ознайомив присутніх близький родич сім'ї Петлюрів син Митрополита Мстислава Ярослав.

Про героїку буднів Голови Директорії, його місце в нашій історії говорили на відкритті відомі науковці, вчені, дослідники. Зокрема, директор Центру українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор Володимир Сергійчук презентував низку книг, що розповідають про непересічну постать Симона Петлюри.

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

 ЛИСТ УКРАЇНЦЕВІ

ЩО ТАКЕ СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

Сергій ПЛАЧИНДА

"... Люблю все національне, ненавиджу все націоналістичне!.." Такою сентенцією приголомшив мене земляк-фермер з Кіровоградщини.

Обставини не сприяли розгортанню дискусії: ми з'їхались на міський цвинтар під Кіровоградом, аби вшанувати пам'ять наших рідних: був поминальний День. Та все ж я запитав:

– Що ви розумієте під національним?

– Українські народні пісні, вишита сорочка, мова і... і борщ...

– А що – під націоналістичним?

– Ну, – запнувся мій земляк. Його засмагле, обвітрене лице степовика вкрила глибока задума. Але нічого не міг добути, крім кількох слів. "Ну... український буржуазний націоналізм..."

– Чому саме "буржуазний"? – мимохіть вихопилося іронічне.

У відповідь – мовчання.

Мене аж ніяк не подивувало таке "розуміння" націоналізму...

Обдарований юнак по закінченні сільської школи їде до Москви і без усякого "блату" і хабаря успішно складає вступні іспити до авіаційного інституту, а за 5 років одержує диплом конструктора космічних кораблів і... Роботи за спеціальністю не дали, яко "хохлу". Тож він приїздить у рідне село і стає... затятим фермером. Звісно, Москва "допомогла" визначитись у ставленні до українського націоналізму – то що тут дивного?

А втім фермер Микола не одинокий у своїй сліпій ненависті до українського "буржуазного" націоналізму, природу якого мій земляк не розуміє, не знає і, здається, не хоче знати. І хоча український демократичний націоналізм мав би давно стати державною ідеологією в Україні (як це заведено в усіх розвинених цивілізованих країнах світу), натомість, і досі – на 15-му році нашої незалежності – мусимо пояснювати, доводити, що...

СЕ НЕ ЧОРТ З РОГАМИ...

Не чіпаймо томів глибоких теоретизувань на задану тему. Виходьмо з лабіринтів мудросплетеної фразеології. Потрібен суто сучасний погляд, сучасні формулювання – чіткі, лаконічні, прозорі, без словесного туману, до того ж – визначення, що ґрунтуються на українській дійсності.

Тож пропоную свої скромні теоретичні міркування (без претензій на вичерпність чи істину в останній інстанції). Передусім подаю своє формулювання, опубліковане ще 15 років тому в "Літературній Україні" та передруковане в різний час газетами "Народна армія", "Рада", "Столиця", а також схвалене науково-політичною конференцією Української селянської демократичної партії й делегатами конференції українських націоналістів 1992 року. Тобто насмілююсь назвати таке формулювання до певної міри усталеним.

Український націоналізм – природний і закономірний рух (чин, дія) народу на захист і утвердження своєї етнічної самобутності, духовності та незалежності.

Отже, націоналізм – се органічне прагнення народу зберегти свої індивідуальність та духовність, що формувалися віками, а коли говорити про українську націю – тисячоліттями.

А тепер з'ясуймо,

ЩО ТАКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ Й НАЦІОНАЛІСТИЧНЕ

Ці поняття іноді плутають і навіть протиставляють (як це робить мій земляк пан Микола), тому варто уточнити: національне – се ознака, націоналістичне – дія. Точніше: національне – се стан, націоналістичне – рух. Національне – се одягти вишиту сорочку чи розмовляти українською мовою, обвішати стіни своєї оселі рушниками. Національне – се й справді українська пісня, лелека на телеграфному стовпі, соняшник під вікном сільської хати, смушева шапка. Націоналістичне – се дати відсіч шовіністові-колонізаторові; се публічно повстати проти тотального зросійщення; повсякчас відстоювати своє українське, національне; се активно популяризувати історію, культуру України, її етнос, психологію національного характеру; се проводити агітацію і пропаганду на захист України повсюдно й повсякчасно.

Однак національне й націоналістичне – діалектично пов'язані явища. Вони не виключають одне одного. Навпаки: від національного до націоналістичного – один крок. Вірю, що мій земляк, господар ниви своєї, чесний і працьовитий фермер пан Микола, зробить свій крок. Надто, коли пізнає, прийме до щедрої душі своєї...

НАЙХАРАКТЕРНІШІ ОЗНАКИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

1. ГУМАНІЗМ НАЦІОНАЛІЗМУ, його людяна основа (на противагу людиноненависницькій ідеології нашого найлютішого ворога – великодержавного російського шовінізму).

Націоналізм рятує, відроджує, утверджує духовність і самобутність народу та кожної особи, робить її яскравим індивідом. Цим націоналізм рятує людство від безбарвної одноманітної уніфікації, тобто – від духовної загибелі.

Шовінізм (сюди входить і сіонізм та космополітизм) – навпаки: знижує колорит, самобутність народу, гнітить яскраву індивідуальність, уодноманітнює людей, знебарвлює їх. Шовінізм – се сумна уніфікація особистостей.

2. НАРОДНІСТЬ НАЦІОНАЛІЗМУ. Нація – се історичний шлях народу, віками й тисячоліттями накопичуваний скарб матеріальних і духовних ознак народу. Нація є вищою сферою духовного буття.

Нація – се обличчя народу. А народ без свого обличчя – безлика юрба. Ось чому націоналізм – всенародна ідеологія.

3. МИРНА, ОБОРОННА СУТНІСТЬ СУЧАСНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ. На противагу великодержавному шовінізмові, що є агресивною і наступально-загарбницькою ідеологією.

Націоналізм – се інстинкт духовного самозахисту народу. Націоналізм не принижує, не нівечить жодної іншої нації (як це робить шовінізм). Націоналізм спрямований лише на захист своєї нації.

Водночас, і це вельми важливо, мирний характер націоналізму не виключає його бойовитості, рішучості, непримиренності у боротьбі, скажімо, проти великоросійського шовінізму, сіонізму, космополітизму, потворного глобалізму. Оборонна сутність націоналізму вимагає атакуючого стилю, наступальності на шовінізм усіх мастей, на расизм, космополітизм, сіонізм, фашизм і геноцид.

4. ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР НАЦІОНАЛІЗМУ.

Без націоналізму не може бути інтернаціоналізму. Власне інтернаціоналізм – се єдність націоналізмів (горе-теоретики марксизму-ленінізму грубо перекручували сутність інтернаціоналізму, зводячи його до космополітизму, русифікації, шовінізму тощо).

Великодержавний шовінізм під виглядом інтернаціоналізму впроваджує космополітично-шовіністичну уніфікацію та русифікацію. Таким чином тільки націоналіст може бути справжнім інтернаціоналістом.

5. ТВОРЧА ОСОБЛИВІСТЬ НАЦІОНАЛІЗМУ. На противагу руйнівній сутності великодержавного шовінізму.

Націоналіст – се людина, котра всі сили віддає відродженню України, її економіки, духовності, самобутності. Націоналіст – се той, хто творить, утверджує, захищає українську національну культуру, а шовініст на терені України – се той, хто руйнує українську національну культуру, духовно збіднює український народ і схиляє його до стану покірної рабської сили.

НАРОД І НАЦІЯ

Народ стає нацією тоді, коли набуває самобутніх ознак, неповторних етнічних рис, тобто – коли стає народом-індивідуумом. І навпаки: коли народ втрачає свою індивідуальність (втрачає мову, асимілюється, розпорошується тощо), він перестає бути нацією. Тобто нація виростає з народу, як квітка з рослини.

Нація – вінець людської цивілізації. А "націоналізм – доконечна мета людства" (Грабовський).

НАЦІЯ І МОВА

Мова – найвизначальніша ознака нації. Мова творить націю. І навпаки: нація творить та плекає мову. Поза мовою немає нації.

І ще вточнимо поняття, які зумисне плутають, фальсифікують запеклі українофоби, лякаючи необізнаних українців страшним натяком:

НАЦИЗМ І НАЦІОНАЛІЗМ

Елементарно: Нацизм – се фашизм, націоналізм – се патріотизм.

Нацизм винищує інші нації, вивищуючи свою як панівну, "богом обрану". Націоналізм, плекаючи свою, пошановує всі інші нації. Прикладом толерантності у ставленні до громадян різних національностей є Україна.

МЕТА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Економічно розвинута й духовно розквітла, вільна, самостійна, соборна Україна – одна з наймогутніших держав світу. А ще: демографічне й етнічне відродження українського народу, воскресіння природи України (надто річок, лісів і байраків). Відродження української особистості. Тобто – утвердження споконвічних найхарактерніших національних ознак, що завжди визначали яскраву індивідуальність українців: природжена щедрість і доброта (котра, на жаль, обернулась за останні 350 років лихом для українського народу. Щира, щедра та весела вдача, велика працелюбність і працездатність, героїзм і мужність, терплячість, лірико-романтичний склад душі, тонке відчуття гумору, закоханість у природу, в красу, моральна чистота українців.

НАЙГОЛОВНІШЕ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

– протистояти російському великодержавному шовінізму, сіонізму, космополітизму, глобалізму. Се можливо за умови виховання, виборювання, впровадження почуттів національної гідності й свідомості в українців. Адже ці якості – складова частина націоналізму, його рушійна сила. Недарма все те топтали, вичавлювали з душ українських, винищували різні загарбники, окупанти, більшовики. Найбільше і найдовше витолочував гідність українського народу російський великодержавний шовінізм. Саме він підступно забив клин між народом і його проводирями. Вже понад 350 років, як українська старшина стала лакействувати перед імперською Москвою. На жаль, лакейство перейшло в гени прийдешніх "достойників" нації, дійшло до наших днів.

СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛІЗМУ

Національна єдність українців – підсумок великого історичного шляху в сім тисяч років, шляху, що його пройшов великий український народ крізь війни, нашестя, спустошення, пограбування. Єдність і розквіт духовний – найвища місія українського націоналізму.

В ім'я єдності не гріх запозичити потаємне гасло в того народу, що відзначається згуртованістю, монолітністю. Перефразоване, воно звучить так: "Українці, любіть одне одного, навіть якщо ви ненавидите одне одного".

ДЕМОКРАТІЯ, АВТОКРАТІЯ, НАЦІОНАЛІЗМ

Се – три кити державності.

Справді, без автократії не може бути демократії. Бо демократія без автократії – анархія, хаос, загибель суспільства чи, принаймні, його деградація. Водночас позанаціональна демократія – се фарисейство, політиканство, демагогія і загибель нації. Се, поза тим, ще й деградація особистості, бо демократія взагалі зумовлює пристосуванство, дволикість, шкурництво. Позанаціональна демократія – зрадницька, згубна для нації й державності України. Не менш небезпечна й позанаціональна та позадемократична автократія – вона може повернути нас до сталінізму, гітлеризму, фашизму.

Тільки за гармонійної діалектичної єдності демократії, автократії та націоналізму можлива успішна побудова самостійної держави України.

ПРАВА НАЦІЇ І ЛЮДИНИ

Характерно, що про пріоритетність прав людини над правами корінної нації скрізь і повсякчас розпинаються саме великодержавні шовіністи. Бо йдеться про права "русскоязычного населения". Жорсткі ті "права", образливі, нелюдські, бо вони зневажають законні права корінної нації – українців чи кримських татар на їхній землі.

... Найсправедливіші закони на землі – закони діалектики. Се вони, гармонізуючи життя на планеті, терпляче й поступово вели людство від сумного одноманіття напівтваринного животіння до розкішного розмаїття духовного життя людини, тобто – до безконечної барвистості мов, до етносу, до національних живих кольорів і ознак. Позбутися їх – знову скотитися до одноманіття напівтваринного існування.

Права нації – се право на повнокровне цивілізоване життя людської спільноти. Се право на розквіт народу, на розвиток людини, її духовність, красу. Людина поза нацією стає безликою, сірою, примітивною, люмпенізованою, вона стає навіть соціально небезпечною, бо здатна на зраду, на злочини.

Тож права нації – первинні, вони обумовлюють і права людини – такий, на мою думку, закон сучасного націоналізму. А закони націоналізму – се закони діалектики. І навпаки.

СТУДІЇ

АНТРОПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. НАЦІОНАЛІЗМ І РАСА

Михайло ПОЛІЩУК

Серед сучасного населення земної кулі розрізняють окремі групи, яким властиве стійке поєднання спадкових фізичних ознак (генофонд). Починаючи з першої половини XIX ст., ці групи позначаються в науковому обігу термінами "раса", "географічна раса", "расовий тип" і т. п. Більшість сучасних вчених вважають, що раси – це великі територіальні групи людей спільного генетичного походження, яке проявляється назовні у певній фізичній схожості за багатьма ознаками.

А й справді, ми знаємо, що, окрім етнічних відмінностей між людьми, є також відмінності фізичні (тілесні). Особливо вони вияскравлюються, коли стануть поруч представники різних рас, скажімо монгол з Центральної Азії, негр з Південної Африки та українець з Київщини. Вони відрізнятимуться між собою і кольором шкіри, і волоссям, і розмірами обличчя, і шириною та висотою носа, розрізом очей, розмірами черепа, довжиною кінцівок, зростом. Такі відмінності в науці називаються расовими.

Слово "раса" ввів у науковий обіг у 1684 році французький вчений Франсуа Берньє. Термін "раса" вживають насамперед щодо людей у значенні біологічної основи нації.

Наука, яка вивчає відмінності, зміни фізичного типу людини, називається "антропологією" (від грецького "антропос" – людина і "логос" вчення). Вивчення расових ознак і їхнього географічного поширення в минулому й сьогодні дає прогресивним вченим потужну зброю в боротьбі зі всілякими реакційними вигадками про походження людини від людиноподібної мавпи, про, нібито, "позитивний" вплив на народи їх примусової метисизації (змішування) з метою створення всілякими політичними комбінаторами штучних і неприродних "людей нової породи", "нових політичних спільнот", як ото "радянський народ", "політична нація" тощо.

Свого часу шовіністичний російський історик М. Погодін, намагаючись обгрунтувати нахабне привласнення московитами історії Київської Руси-України, висунув відповідну псевдонаукову теорію. Він заявив, що більшу частину населення Київської Держави вирізали орди Батия, а решта втекла на північ у московські ліси. Тому прихід у другій половині XVII ст. на береги Дніпра московитів та узурпація ними влади в Україні – це не загарбницькі дії, а повернення до рідного дому, заселеного, за час відсутності законних господарів, зайдами-українцями.

Деякі реакційні російські антропологи намагалися в угоду офіційній доктрині довести відсутність генетичної спадковості між середньовічною та сучасною людністю України. Багато з них узагалі заперечували українців як окремий антропологічний тип.

Історичні теорії М. Погодіна вщент розбив М. Грушевський, який довів, що жодних масових міграцій з Подніпров'я на північ внаслідок монголо-татарської навали не сталося. Його підтримали українські антропологи, спираючись на об'єктивні дані своїх досліджень.

Першу спробу визначити фізичні риси українців на підставі масових обстежень зробив відомий вітчизняний етнограф Павло Чубинський. Але засновником української антропології вважають Хведора Вовка. Свої глибокі знання він виклав у книзі "Український народ в його минулому і сучасному" (1916).

Х. Вовк виділив українців в окремий український антропологічний тип. Порівнюючи антропологічні особливості українців з такими самими особливостями інших слов'янських народів, Х. Вовк дійшов висновку, що українці найбільшу спорідненість виявляють з південними й західними (крім поляків) слов'янами, та, як відзначали французькі антропологи Денікер й Амі, українці відносяться до адріатичної або динарської раси.

Його дослідження доводять, що українці мають дуже мало расової подібності з росіянами й поляками, натомість ці два сусідні нам народи дуже подібні між собою.

Українці є самостійний народ, ми не є сполонізовані росіяни чи зрусифіковані поляки, а народ самостійний навіть із расового боку, чого не можна сказати про поляків чи росіян. "Антропологічний тип українців виказує цілковиту самостійність супроти польського, білоруського й великоруського типу", – констатує ще один видатний український вчений С. Рудницький. До речі, відома "Повість времяних літ" теж говорить про близьку спорідненість росіян саме з поляками, оскільки пращури слов'янського елементу в етногенезі московитів Радим і Вячко "...прийшли з своїми родами (радимичами і в'ятичами) з Лядської (Польської) землі".

За підсумками нинішніх антропологічних досліджень, сучасні українці споріднені генетично з найдавнішими мешканцями Придніпров'я, Прикарпаття, Криму. Починаючи з енеолітичної доби (Трипілля), в Україні проживав один і той же антропологічний тип – український.

Висновки Х. Вовка та його послідовників викликали ворожу реакцію з боку московської антропологічної школи на чолі з Д. Анучиним. Вони вважали заперечення існування окремого українського антропологічного типу своїм патріотичним обов'язком. Наукова дискусія дуже швидко переросла у репресії. Російські комуністи заборонили твори Х. Вовка і заховали їх до "спецфондів" бібліотек з ярликом "националистическое издание". Тільки 1995 року у видавництві "Мистецтво" вийшла друком книга Х. Вовка "Студії з української етнографії та антропології".

У 30-х роках антропологічні центри, створені учнями Х. Вовка в системі Всеукраїнської Академії наук, були ліквідовані, а працівників репресовано. Більше 40 років "вивчення" антропологічних особливостей українців велося органами НКВД – КГБ, які цілеспрямовано нищили генофонд української нації, проводили "селекцію", криваві чистки українського народу від тих, хто не вписувався в прокрустове ложе "нової історичної спільноти – радянського народу". СРСР всіма засобами підтримував Організацію Визволення Палестини, Союз Африканського народу Зімбабве і Народну Організацію Південно-Західної Африки, тобто організації, які представляли інтереси арабів і темношкірих, водночас по-звірячому знищуючи бійців УПА і членів їхніх сімей, які були європейцями-українцями і не бажали перетворюватися в "совєтскіх".

Українські націоналісти завжди протиставлялися і комуністичним, і фашистським расистам. Вони ніколи не приймали тотального біологізму і нордизму німецького націонал-соціалізму, як і брехливого комуністичного "інтернаціоналізму". Для націоналістів поняття раси як цілісності – це передусім поняття окремої великої духовності. Відповідно не просто раса, а духовна й фізична сила нації є для нас підставою і метою нашої діяльності. З цього приводу видатний член ОУН Д. Мирон – "Орлик" писав: "Ми мусимо змагати до оздоровлення та зміцнення біологічних сил української нації та дальшого формування української раси при помочі таких засобів:

1. сили й здоров'я української родини;
2. чистоти обичаїв і моралі, відповідної постановки і чистоти сексуальних справ проти вільної любові;
3. виховання сильних характерів, сильної волі й духа;
4. мілітарного й фізичного виховання;
5. охорони та плекання здоров'я народу, народної гігієни та суспільних подруж, боротьбою з хворобами, алкоголізмом, проституцією і т. п.;
6. опікою над матір'ю, дитиною і відповідного виховання молоді;
7. охорони праці і будови нового суспільного ладу, щоби усунути капіталістичний визиск і соціал-комуністичну нужду;
8. піднесення культурно-цивілізаційного рівня;
9. піднесення і розвиток господарського життя, добробуту народу та справедливого розподілу матеріальних дібр;
10. прив'язання до землі та природи".

Сказані 65 років тому слова актуальні й досі. Перетворімо ж їх у дійсність!

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

"ПІД УКРАЇНИ ЄДНАЙМОСЬ ПРАПОР!"

Василь ЗАЄЦЬ

Під час чергової пропагандистської кампанії з приводу річниці перемоги над гітлерівською Німеччиною знову багато гаолосували про пошану до ветеранів війни та турботу про них. Насправді ж ні імперія, ні її правонаступники ніколи не ставилися людяно до тих, кого вони поневолювали й експлуатували. Ось що пише з цього приводу волинянин **Іван Кассала**: "Мій батько Григорій Данилович Кассала гнав німців з Донбасу, але від медалі Перемоги відмовився, бо на ній був портрет фашиста Йосипа Сталіна, ідейного брата Адольфа Гітлера, агресора. Батько воював не за Сталіна, не за Росію – окупанта нашої землі, а за Україну".

Слава Всевишньому, радянська імперія розвалилася, та на зміну колоніалізму в Україні прийшов неоколоніалізм, який, прикриваючись балаканиною про "дружбу братніх народів", "спільну перемогу" та інші фальшивки, докладає шалених зусиль до того, щоб зберегти домінування "старшого брата" над "меншим".

Про одну з хитрих лазівок, що їх нині надто інтенсивно використовує російський неоколоніалізм, йдеться в листі пенсіонерки **М. Ситник** (м. Київ): "Столиця сьогодні розбудовується і в ширину, і в висоту. Але українцям немає чого тішитися, бо не вони заселяють комфортабельні висотки. Користуючись недолугістю українських законів про громадянство, інвестори (часто анонімні) продають нові квартири своїм агентам, звісно, носіям промосковської ідеології..."

Донецького робітника, який наважився покритикувати дії керівників свого підприємства, звільнили з роботи на підставі акта, в якому зазначається: "В соответствии с ч. 1 ст. 136 КЗОТ Российской Федерации было предложено представить письменное объяснение, на что он ответил отказом..." Потерпілий **Андрій Швидь** (м. Білицьке Добропільського району Донецької області) обурюється: "Мені не дає спокою той факт, що я у власній державі вимушений боронити свої конституційні права від законодавства Російської Федерації, яким керувалися посадові особи підприємства України. У своєму позові, поданому до Добропільського міськрайонного суду, я вказав на незаконність дій адміністрації. Але суд відмовив мені в поновленні на роботі, зазначивши в своєму рішенні, що акт складено "відповідно". На запитання, чому мене, українця, звільнено на підставі КЗОТ Російської Федерації, почув відповідь: "Какая тебе разница?"

Посилено заселяючи нашу землю представниками "п'ятої колони" Москви, провідники антиукраїнської політики намагаються забезпечити комфортність проживання "п'ятиколонників" на окупованій території ще й відповідним мовним режимом. "У кожного свідомого українця викликають занепокоєння прийняті нещодавно рішення Луганської обласної та Севастопольської міської Рад про надання російській мові так званого "регіонального" статусу", – пише **Микола Лебідь** (м. Олександрія Кіровоградської області). "П'ята колона" Російської імперії в Україні, відчуваючи нерішучість української влади у справі захисту української мови, все більше й більше нахабніше. Складається враження, що компетентні органи свідомо закривають очі на протизаконні рішення деяких органів самоврядування. Рішучих дій, які поклали б край ворожим випадам проти державної мови, ми ще так і не відчули. Досі не покарані і організатори сепаратистського збіговиська у Северодонецьку. Доки ж нам чекати від нашої влади адекватних дій?"

Домагаючись своєї мети, московські зайди під час парламентських виборів згуртувалися навколо Партії регіонів. Відповідним чином гуртувалися москалі і в Молдові, але молдовани відповіли на згуртованість ворога ще більшою національною згуртованістю і відстояли рідну мову. Що ж до України, то з невимовним болем запитує сумчанин **Анатолій Ткаченко**: "Коли ж ви, наші націонал-патріоти, перестанете турбуватися тільки про свої особисті чи партійні інтереси, а почнете думати про Україну і її народ? Ми вас молимо, благаємо: об'єднайтеся в одну національно-патріотичну партію і дайте відсіч російськомовним переселенцям!"

Олексій Слабенький з Києва звертається до сучасників: "Тож гуртуймося навколо наших символів так, як заповідав нам Іван Франко:

"Не пора, не пора, не пора,
В рідну хату вносити роздор,
Хай пройде незгоди проклята мара –
Під України єднаймось прапор!"

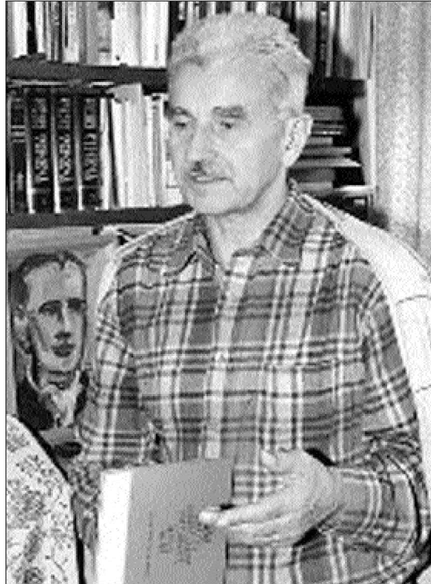
Ворог у нації один – колоніалізм, тож і протистояти йому має єдиний фронт, в якому повинні розчинитися десятки штучно створених партій. Саме з таких міркувань виходили Євген Коновалець та його однодумці – творці і діячі Організації Українських Націоналістів, яку після смерті Євгена Коновальця гідно очолив Степан Бандера.

"Бандера – прапор, – пише **Олексій Слабенький**. – Так перекладається це слово з іспанської і португальської на українську мову. Вчені ще не дослідили, коли і як це запозичення стало для нас рідним. Та ми добре знаємо, що з роду Бандер вийшло чимало поважних особистостей, серед яких найпочесніше, найгероїчніше місце посів Степан – видатний теоретик і організатор українського націоналізму, славний Провідник героїчної ОУН. Бандера – символ української нації".

ПОРТРЕТИ ЗБЛИЗЬКА

СОВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Євген Сверстюк – наша совість, правозахисник і філософ, багатолітній політв'язень з часів СРСР. Він колись писав: "Старезний пес на сіні шамкає: "і сам не гам, і комусь не дам". І копиця підгнила, і пес сам собі вже обрид. Але він створює ілюзію незмінності...". Наша розмова – про літературу, яка вічна, на відміну від миттєвостей нашого буття.

ОСТАННІЙ ВЕЛИКИЙ

– Пане Євгене, кого Ви вважаєте із тих, хто пишуть сьогодні, справді великим письменником?

– Я не готовий давати таку оцінку і боюсь судити надто гостро. Тут потрібно не просто читання, а глибоке вивчення. Всяке читання має бути дуже опрацьованим, щоб мати право на таке судження. Але так, як я відчуваю на рівні мого ознайомлення, то про великих говорити нині не доводиться.

– У такому разі – хто, на Вашу думку, останній (за часом) великий в українській літературі?

– Думаю, що таким був Василь Стус, бо він вийшов на те поле, яке було неопановане, він вийшов у море великих страждань. І я не знаю нікого в світовій літературі, хто так багато плавав би в тих "чорних водах" і так зумів би реалізувати себе як поет на ґрунті тих переживань. Я думаю, що він не був би таким, а був би просто культурним поетом, коли б ми знали лише його збірку "Зимові дерева", написану до його арешту. Хоча це є добра збірка справжньої поезії, але він став великим тоді, коли заговорив про почуття незвідані, про почуття, що про них не можна було ніде прочитати – ні в кого, ні в яких перекладах. Коли він відкрив у собі здатність позачасового бачення і ясного судження про речі. Йдеться не про його оціночні судження, я не став би їх абсолютизувати, а власне про витворений ним світ поезії.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЦИНІЗМ І СВЯТІСТЬ

– Пригадується літературознавча праця Василя Стуса, присвячена Павлові Тичині. Попри все, один Поет пише про іншого (принаймні про перші його книжки) зі справжньою повагою. Сьогодні ж "культові письменники", той же Юрій Андрухович, полюбляють практикувати свої творчі вправи "на кістках" давно померлих попередників. Як Ви ставитесь до подібних постмодерних студій? Чому, на Вашу думку, виникає заперечення класиків? Це свідчить про загальну деградацію чи безжальний прогрес?

– Це випливає з визначення постмодернізму, в якому є всі ці елементи. То є така тенденція заперечення авторитетів. І я не знаю, чи можна сказати, що молоді письменники насміхаються чи знущаються з класиків. Принаймні кращі й найобдарованіші з молодих просто відмовляються від прийнятих критеріїв, звільняються від них. Не знаю, кому це подобається і якою мірою. Так само, як не знаю – якою мірою, скажімо, подобалося полякам, коли наш письменник і критик Микола Рябчук говорив негативно про Василя Симоненка.

– Це відбувалось у Польщі?

– Так, суто в польській авдиторії. Він говорив, що то не є поезія, а Симоненко – не поет. Я виступаю не так проти того, щоб оцінити його якось по-іншому, як проти того, що все це – в чужій авдиторії. Це питання для семінару, в певному колі літераторів. Але якась потреба у Рябчука в цьому, очевидно, була? Мені це дуже не сподобалось, а у відповідь я почув від нього: "Я цинік". Для мене це було незрозуміло. Отже – це питання вже якесь позакультурне, якесь психодіагностичне: чому люди до цього вдаються; яка в цьому потреба душі? І чи можна це перекласти на якесь елементарне поняття літературної заздрості до слави іншого поета? Оце є дуже поширене в літературному світі. В усі часи. І Симоненко, і Стус мають славу неймовірно велику. Їх не варто чіпати, навіть якщо у когось виникають такі нездорові потяги. Це люди, які себе увічнили в своєму великому польоті. І вони не займають нічиєї ніші. Хай будуть, і дай Боже нам побільше такої слави.

– Напевно, нам треба пережити, "перерости" цей період заперечення в нашій історії культури і навчитися створювати свій Зал Слави, де кожен за заслугами займає власну нішу.

– Очевидно, що ми перебуваємо на перехідному етапі. Цілі п'ятнадцять років ми живемо в ненормальному світі, і – в культурному вакуумі. Слова спорожніли. Вартості спорожніли. Навіть поняття спорожніли. І зараз нам дуже важко отямитись, опам'ятатися: що в нас є справжнє? Що є святе? А найпростіше – це відкидати святість і висміювати її.

СИЛА – У ПРАВДІ

– В літературному середовищі постійно нуртують обговорення: коли ж у нас з'явиться письменник, відомий у всьому світі? Таким є наразі лише Андрій Курков, але знають його передусім як автора детективів.

– Я не маю підстав говорити про Андрія Куркова: пробував його читати, та мені це нецікаво. Це не значить, що він поганий письменник, але я не можу всього читати, якщо там немає того, що мені потрібно для душі. Думаю, що у нас має відстоятися культурний клімат. Має бути налагоджений видавничий процес, який нині є "партизанським": або те, що дає на видання еміграція (і це часто – дуже добрі видання), або іноземні посольства (на переклади своєї літератури), або навіть і наша держава інколи підтримує. Але це все – несерйозно, на цьому література триматися не може.

– Якось Анатолій Дімаров зауважив, що за 14 років незалежності у нього вийшло чотири книжки, але переважно – за допомоги діаспори. І без жодної копійки гонорарів.

– До речі, із старших письменників я дуже шаную Дімарова. Хоча в нього немає глибин Достоєвського, але натомість є дуже чесні й нелукаві спостереження нашого життя. Він є середній письменник – у розумінні як майстер, але дуже добрий – як свідок часу. Його сила – у правді.

– Певно, найбільш видаваний з письменників старшого покоління нині – Павло Загребельний. І не тільки держава долучається до цього, а й приватне харківське видавництво "Фоліо", великою мірою спрямоване на російський ринок. Як би Ви пояснили цей феномен?

– Мені це мало зрозуміло. Вважається, що він читаний. Він справді був таким колись, у 1960-ті роки. Але ж коли його пробуєш читати – треба мати гору непотрібного часу, аби таки подолати. Мені це ніколи нічого не давало: настільки в романах Загребельного змішане грішне з праведним.

– Усе ж таки, з яким відчуттям Ви дивитесь на нову українську літературу, яка зараз тільки починає писатися юними хлопцями й дівчатами?

– Знаєте, є така комплексна книжка "Спустошене століття" – про XX вік. Воно по-різному спустошене в різних країнах. Я би сказав, що у нас спустошені останні п'ятнадцять років – в повному значенні слова. Колись будуть з подивом згадувати якісь окремі постаті, що зберегли обличчя. Тому що в цій атмосфері – це було неймовірно тяжко. Думаю, що можна дивитися з надією на відродження і якихось правових, і моральних, культурних форм життя. Саме на цьому тлі у нас вималюються й літературні постаті. Вони ніколи не можуть з'явитися несподівано. Вони мусять мати ґрунт.

СЛУЖІННЯ БОГОВІ Й МОЛОХУ

– Переведемо розмову трохи в інший ракурс. Ось такий цікавий випадок трапився якраз перед помаранчевою революцією. У Києві відкрили філіал Горлівського музею Василя Стуса. Серед інших експонатів було величезне панно, на якому поряд зображені Ліна Костенко і Микита Хрущов, Рінат Ахметов і Василь Стус… Художник цілком щиро казав, що все це є символом єдності українського народу. Яку ідею в цьому бачите Ви?

– Невироблена людина починає з еклектики і не розуміє небезпеки суміші. Більше того, й багато журналістів цього не розуміють. Вони знають, що таке гримуча суміш з хімії, але не знають – як то страшно служити Богові й молоху одночасно. Є речі, на яких має визрівати суспільство. Скажімо, порівняйте рівень політичної і загальної культури між нашими сучасними авторами і, для прикладу, тими, хто увійшов в антологію "Дванадцять польських новел". Це ж велика різниця. Там люди читали багато й доброї літератури, а у нас – дориворно і недавно. Це те, чого дуже бракує і нашим письменникам, і художникам теж. Ви ж подивіться, як багато є й серед них, і навіть серед політиків, таких, хто цілком серйозно думає, що можна замінити християнство РУНвірою. І мають наївність відстоювати це, вони не знають, що таке релігія. Та й багато людей, які ходять до церкви – теж цього не знають: до чого це зобов'язує, яке це місце займає в творенні особистості. І немає чому дивуватися: вони ж не мали ніякої школи. Школа наша була зруйнована. Тепер на її місце прийшла всеїдність, яку ми назвали плюралізмом. Тобто, ми на самому початку процесів становлення. Ми можемо записати себе в число європейських націй, але ж треба ще ними ставати, поступово, по краплині витискувати з себе раба і неука.

– Отже, повертаємося до Ваших попередніх слів: чи зможе та спільнота, яка є здеградованою, піднятися, вивищитися над собою?

– Я хотів би побачити продовження чуда – як живе суспільство на позитивних імпульсах, що йдуть зверху. Сподіваюся, що зверху ітимуть саме позитивні імпульси. Людина може давати те, чим вона наповнена. І зараз ми маємо рідкісний дар Божий – оці поетичні посилки.

Розмовляв
Анатолій ЛУЧКА

ПОДІЯ

МАТІР В УЯВІ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ

Олена БАГРЯНЦЕВА

У приміщенні Національної спілки письменників України за сприяння Київської міської організації КУН відбулося офіційне вручення дипломів лауреатам Всеукраїнського літературного конкурсу "Ми матір називаємо святою".

Поетеса А. Багряна і голова правління Міжнародної громадської організації "За рівновагу у суспільстві" Л. Мерлян серед переможців конкурсу

Протягом 2004–2005 рр. Міжнародною громадською організацією "За рівновагу у суспільстві" за підтримки Головного управління освіти і науки м. Києва та Київського Центру соціальних служб для молоді проводився всеукраїнський конкурс образотворчих та літературних робіт під назвою "Ми матір називаємо святою". Конкурс проводився серед учнів середніх та старших класів спеціалізованих шкіл України з метою попередження негативних суспільних явищ та їхніх наслідків, пропаганди сімейних цінностей, материнства, вшанування жінки-матері, підвищення гендерної свідомості у суспільстві. Нині завершився його другий етап – відзначення та офіційне нагородження переможців літературного конкурсу. Членами журі було визначено переможців за двома віковими категоріями (5–8 та 9–11 класи) та за двома жанрами (поезія і проза) у таких номінаціях: "оригінальність, патріотизм", "образність, художність", "щирість висловлення почуттів".

Твори переможців конкурсу – це перші спроби передати через слово свої щирі, по-дитячому світлі і теплі почуття до неньки. Причому, в більшості творів учасників конкурсу простежується традиційна національна триєдність образу матері: Мати – Богоматір – Україна. Але водночас, апелюючи до вже відомих символів та переспівуючи творчість улюблених митців, діти прагнуть знайти своє "я", показати особисте бачення теми, винесеної в заголовок конкурсу. А це подає надії на те, що хтось із них таки продовжить у майбутньому копітку роботу зі словом.

Переможців конкурсу привітали директор Будинку письменників Василь Фольварочний, письменниця Валентина Козак, методист сектору художньо-естетичного виховання Інституту інноваційних технологій МОН України Людмила Павленко, письменниця, головний референт з питань українознавства КУН Анна Багряна. З музичними подарунками виступили юні бандуристки – вихованці музичної школи №5 м. Києва ім. Л. Ревуцького, виконавець і композитор Валентина Тальна, хор "Академія" Державної Академії управління керівних кадрів культури і мистецтв під керівництвом диригента Мстислава Юрченка.

Голова правління Міжнародної громадської організації "За рівновагу у суспільстві" Людмила Мерлян, яка є ініціатором проведення конкурсу, повідомила про те, що роботи переможців будуть видруковані та передані до лікарень м. Києва, а також до пологових будинків і "Школи майбутніх батьків" разом із образотворчими роботами переможців першого етапу конкурсу "Ми матір називаємо святою".

ДІАЛОГ КУЛЬТУР

12x12

У ВИДАВНИЦТВІ "КРИТИКА" ПОБАЧИЛА СВІТ УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКА АНТОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ ПОЕЗІЇ

Іван АНДРУСЯК

"Хадановіч за рівнем харизми цілком дорівнює Андруховичу, тільки молодший і значно веселіший. Білоруська вживу дає щемке відчуття спорідненості, от тільки враження братнього не виникає. Паралельна самобутня культура".

Ці слова поета Іллі Стронґовського, надибані нещодавно в інтернеті, здалися мені напрочуд адекватними. Звичайно, в них ідеться лише про одне крило в сучасній поезії – постмодерне, найяскравіше репрезентоване "в себе дома" відповідно українцем Юрієм Андруховичем і білорусом Андреєм Хадановічем, а таких крил наші письменства мають навіть не два, одначе безсумнівною залишається як величезна взаємна зацікавленість, так і органічна (я навіть сказав би: апріорна) тяга до порівнянь – ану чи справді ми такі близькі, аж рідні?

Нагод переконатися в цьому останнім часом було чимало. Білоруські поети – і Алесь Аркуш, і Уладзімір Арлов, і Міхась Скобла, і з десяток інших – в Україні бувають часто, а дехто й узагалі "прописався", як згадуваний Андрей Хадановіч, обидві наразі поетичні книжки якого і вийшли в Києві, причому перша (унікальний, здається, в світовій практиці випадок) – в українських перекладах. Нещодавно й класик Риґор Барадулін презентував у нас свою нову збірку "Ксты" (це білоруське слово означає пальці, складені для того, щоб перехреститися – воістину геніальна назва для поетичної книжки!), а на полицях багатьох українських інтелектуалістів одне з почесних місць відведене блискучій (у нас такої видати досі не спромоглися!) антології білоруської поезії XX століття "Краса і сіла", впорядкованої Міхасем Скоблою.

Українські поети бувають у Білорусі, на жаль, не так часто, а якщо й бувають, то з нагод, на ще більший жаль, не так поетичних, як політичних. Зрештою, про персонажа білоруської народної поеми "Лука Мудищев" і його "діяння" нам відомо, за великим рахунком, значно більше, ніж про власне білоруську поезію – і про те, як там у прямому значенні цього слова розігнали всі літературні організації й часописи, як "через неможливість" виходять нормальні книжки, як кожен, навіть найневинніший, мистецький захід уже сам собою сприймається як захід політичний – бо білоруський, як творче життя цілої нації загнане в щонайглибше підпілля. Такого жахіття не було, здається, навіть за наймахровіших совітів...

Утім, білоруські поети воліють в Україні говорити про політику лише настільки, наскільки без неї не обійтись, а здебільшого – про літературу. Іще б пак – наші маразматичні умови, у порівнянні з їхніми дикунськими, бачаться неабиякою творчою свободою. Отож і минулого тижня на презентації першої спільної українсько-білоруської антології сучасної поезії "Зв'язкозрив/Сувязьразрыў" політику тримали десь на дальньому краєчку мислі, а бал правила, звісно ж, поезія. Тим паче, що унікальна сама антологія, яка щойно побачила світ у видавництві "Критика", – вона вперше дає не просто нагоду, а повноцінну можливість порівнювати процеси, які відбуваються в сучасній поезії дружніх народів. Порівнювати не в банальному сенсі "хто кращий" (подібні підходи тут, як легко переконатися, взагалі неадекватні), а в сенсі повноцінного інтелектуального й емотивного діалогу культур і їхнього (як би банально, але якраз адекватно це не звучало) взаємозбагачення.

Ця книжка вийшла своєрідним діалогом дванадцяти українських і дванадцяти білоруських поетів. На думку впорядників і видавництва, (далі дослівно цитую анотацію) "антологія поєднує тексти найкращих із найкращих сьогоденних поетів, які гідно представляють свою культуру в діалозі з іншою. А може, з Іншим – тим, хто поруч, але лишається майже незнаним. Найважливішою справою є розпочати цей діалог, а далі він уже триватиме. Цю настанову передає й оформлення книжки: вона має два – відповідно, український і білоруський – зачини-передмови: Ірини Старовойт і Валянціна Акудовіча, та жодного завершення. Розпочавшись раз чи двічі, антологія триває: у взаємному читанні й перечитуванні, коментуванні та рефлексіях, зв'язках і розривах. І врешті, просто у відчутті доброї поезії". Білоруську сторону представляють: леґендарний автор провокаційного вірша "Убий президента", відтак політв'язень, а тепер політичний емігрант Славамір Адамовіч; культовий поет і прозаїк, віце-президент Білоруського ПЕН-центру Уладзімір Арлов; поет-філософ Ігар Бабков; лідер відомого рок-гурту "НРМ" Лявон Вольський; добре відомий у нас Андрей Хадановіч; напрочуд цікаві молоді автори Міхась Баярин, Адам Глобус, Віктар Жибуль, Джеті (Віра Бурлак), Серж Мінськевіч, Марія Бадрадзіна і Вальжина Морт. Із українського боку до антології увійшли тексти таких авторів: культового Олега Лишеги; найавторитетнішого вісімдесятника Василя Ґерасим'юка, легендарного літгурту БУ-БА-БУ в повному складі – Юрія Андруховича, Віктора Неборака і Олександра Ірванця; дуже інтравертної й напрочуд самобутньої поетки з Івано-Франківська Галини Петросаняк; найяскравіших львівських поеток Маріанни Кіяновської і Мар'яни Савки; напрочуд популярного останнім часом Сергія Жадана; яскравого постмодерниста Андрія Бондаря; львівського верлібриста Остапа Сливинського і (надзвичайно приємно опинитися в такій поважній компанії!) автора цих рядків.

Кожен поет репрезентований п'ятьма найхарактернішими віршами, і найцінніша особливість цієї антології – напрочуд вдалі переклади. Прикметно, що перекладачами здебільшого виступили самі представлені в книжці автори. Це ще дужче "зріднило" діалог, котрий, як на мене, вийшов напрочуд цікавим, і дуже хочеться сподіватися, що він не перерветься.

НЕЗАБУТНІ

МЕМОРІАЛ У ЯБЛУНІВЦІ

НА КИЇВЩИНІ ШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ПРО МИКОЛУ ВІНГРАНОВСЬКОГО

Іван ПАЗЮК

Розподіл на центр і провінцію досить умовний. Принаймні в царині духу. Це зайвий раз засвідчує приклад села Яблунівки на Київщині. Там віднедавна існує меморіал, присвячений видатному поету Миколі Вінграновському. Цими днями минає два роки з дня смерті геніального поета.

Творчість Миколи Вінграновського і є його найбільшим пам'ятником. Втім, з'являються вже й пам'ятники, так би мовити, матеріальні. І перед тут веде саме провінція. Піонером був Первомайськ на Миколаївщині, де було відкрито меморіальну дошку на школі, в якій навчався майбутній поет. А тепер ось долучилася Білоцерківщина. Тут, під селом Яблунівка, на чарівних луках при Росі проводив дозвілля Микола Степанович, виплекуючи своє неповторне слово. І саме місцеві люди ініціювали увічнення пам'яті генія. Сільський голова Анатолій Савчук запропонував ідею меморіалу.

– Ми вирішили зробити на цьому місці пам'ятний знак, який показав би, що це людина дійсно достойна, – говорить пан Анатолій. – А я таких людей більше не зустрічав. Ми з ним часто говорили, бувало, що й всю ніч, біля вогнища. Його судження про світ, про людей мене вражали...

Проект підтримав і доопрацював голова Білоцерківського осередку Українського фонду культури Анатолій Кульчицький. А потім до справи долучилися меценати, зокрема місцевий бізнесмен Сергій Мовчан. "Ми зустрілися із Сергієм Васильовичем, – розповідає пан Кульчицький. – Погодили все. Текст тоді вибрали. Він дав команду, і хлопці зробили, не взявши за це ні копійки.

І постала над берегами Росі півторатонна гранітна брила, з якої озирає світ молодий і красивий Микола Вінграновський. І викарбувані поетичні рядки про ту ж таки синю Рось, про любов і свободу.

– Цим все не закінчиться, – говорить сільський голова Яблунівки Анатолій Савчук, – ми хочемо ще більше облаштувати цю місцину, щоб люди під'їжджали, відпочивали, згадували велику людину.

– А як селяни сприймають меморіал?

– Зимою туди дійти практично неможливо, – каже голова. – Треба дорогу прочищати тощо. А коли я поїхав подивився, що там робиться, так там слідів людських було дуже багато. Люди самі йшли, дивилися, відзначали, читали вірші. І оце зараз прийдуть.

А це й є поетове безсмертя, що не залежить від жодних вказівок зверху.

ВІД АВТОРА

КОСАР КАРБОНАРІЯ

Олександр ХОМЕНКО,
літературознавець

У мітологізованому і вкарбованому в пам'ять ще зі шкільної лави Шевченковому циклі "В казематі" місце цієї поезії – осібне. Можливо, навіть дещо містичне. Її сусіди "згори" і "знизу" – "За байраком байрак", "Мені однаково, чи буду...", "Н. Костомарову", "Садок вишневий коло хати" та ін. – як коралові мушлі, обросли наростами коментарів та тлумачень; літературознавці, інтерпретатори та плагіатори повидшуковували їхні естетичні й соціологічні еквіваленти; ними, зрештою, інсталювалися політичні статті та політичні програми. "Косаря" оминають ці суєтні потоки. Занадто він окремішній, індивідуалістичний, навіть безпритульний, так і не скажеш до ладу, про що він і для чого написаний. Певно, тому і шлях до пізнання його самотинності полягає через самотину читача, якому, на щастя, не допомагатимуть ні мудрі вчителі, ні пильні наставники.

"В казематі, 1847", – авторський підпис під віршем "Косар" нагадує відбиток поштового штемпеля якоїсь із тогочасних європейських країн. Саме європейських, бо поет-романтик тієї доби обирав для себе насамперед серед трьох прийнятних модусів існування: у казематах, у катакомбах, на барикадах. Наближалася "весна народів", за півроку після арешту Шевченка у Франції впаде монархія "короля банкірів" Луї-Філіппа, в Італії карбонарії та прихильники Джузеппе Мадзіні розпочнуть масові повстання на півдні, на вулицях Берліна та Відня спалахнуть барикадні бої, Шандор Петефі закличе угорців до повстання. Духовний лідер Кирило-Мефодіївського братства був із цього ж шерегу, і зберегло йому життя тільки те, що Микола І не потрактовував малоросійську проблему так поважно, як, наприклад, польську.

Отже, ув'язнений молодий карбонарій Тарас Шевченко пише вірш, сказати б, апокаліптично-есхатологічного штибу. На цьому європейський контекст, власне, і закінчується. І починається глибинна українськість. Бо "класичний" європеєць обов'язково почав би згадувати прочитане в Байрона, приміряти героїчні маски, гратися в індивідуалізм чи ліпити з себе античного героя, який без страху зазирає в жаскі космічні холоди. Космічна прохолода відчувається і в Шевченка, але десь на маргінесі, в затінку його духовного світу. Так, він самотній і, дуже ймовірно, скоро зустрінеться віч-на-віч із тим Косарем, який "ні на кого не вважає, хоч і не проси", проте розлите в атмосфері вірша щось надвиковижу м'яке, пластичне, південне, що перетворює палац Снігової королеви на затишний український вертеп-ник, де Смерть, яка "не клепає коси", "косить, кладе горами покоси", більше нагадує ляльку зі скриньки мандрівного штукаря. Одомашнену, навіть якусь олюднену, як то і має бути в традиційних українських історіях, де хвацький запорожець чи метикуватий чумак легко перемагають Кістляву. "Все повернеться на кола свої, як зерно щороку повертається в землю", – ніби говорить тут мудрий селянин, що завжди жив у Шевченкові – і в Шевченкові-карбонарії, і в Шевченкові-солдаті, і в Шевченкові-академіку.

"Чи можлива поезія після Освенціма?" – запитували себе європейські інтелектуали по Другій світовій. Зрештою, то питання одвічне і довічне: і ветхозавітні пророки могли запитувати, чи можлива поезія після Асирії, а ми, нині сущі – після шоу "Дом-2". Шевченкова "казематна" відповідь – можлива... Якщо у душі поета є щось таке, що ні в який інший спосіб, окрім поезії, не вислoвиш.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Заступник головного редактора Микола Сергійчук

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 60 000 примірників

Ціна договірна